

PERSONAKT

Senast uppdaterad
2025-07-14

Kod

128*+

4*+

Layout: A. Hellster, 2025

Av Anders Hellster (A.H.)	Namn (?) Anders Jönsson (Hallgren) Kampe ¹
Projekt A.H. – Anor & närmare släkt Stenliden	Titel/sysselsättning jämte hemvist/tjänsteort Soldat vid Livkompaniet av Västgöta-Dals regemente från 1767 till sin död. Vice korpral. Bland annat bosatt vid Kilja Lunnagården i Karaby sn (Vg).

Födelse

Född 1744 ²	Hemort Flo sn (Vg)	Kommentar Aktuell fb har förkommit.
Fader Jöns Jonsson Hallgren; soldat nr 7 vid Livkompaniet av Västgöta-Dals regemente.	Kod, med bock för akt 256*	Moder (?) Kerstin Andersdotter; hustru.
Övrigt Kerstin Andersdotter är först belagd som Jöns Hallgrens hustru i ett rättsfall från 1752.		

Äktenskap 1(3)

MAKE/MAKA Elin Johansdotter ³	Titel/sysselsättning m.m. Hustru	Kod, med bock för akt 129*
Vigsel 1768 ⁴	Vigselort Flo eller Ås sn (Vg)	Kommentar Aktuell vb har förkommit.
Övrigt Hfl från Elin Johansdotters livstid saknas men Anders Kampes civilstånd ändrades mellan mtl 1768 och mtl 1769 (tecknade 7/3 1758 resp. 24–25/10 samma år). I samma intervall lämnade Elin sitt föräldrahem i Åsen Ödegården, Ås sn.		
Född 174(4) ⁵	Hemort	Kommentar Födelseår beräknat utifrån uppgiven ålder i db.
Fader Johan Johansson; sedermera åbo i Åsen Ödegården, Ås sn (Vg).	Kod, med bock för akt 258*	Moder Kerstin Olofsdotter; hustru.
Övrigt Elin Johansdotters ursprung framgår tydligast av att maken framträdde bland arvingarna efter hennes faster Elsa Stina Frisk och mamma Kerstin Olofsdotter.		
Död 15 aug. 1774 ⁶	Hemort Flo sn (Vg)	Begravning 18/8
Orsak/omständighet Rötfeber	Ålder ”30”	Kommentar
Övrigt Soldathustru i Ekeskogen [under stora Kampetorp]. Dotter till ”Jean” och ”Kiersti”.		
Ytterligare biografisk information Bouppteckning upprättad 15/10 1774. Jonas Johansson i Åsen Ödegården, Ås, bevakade de två omyndiga barnen intressen. Soldattorpets djurbesättning bestod av tre kor, tre får, ett lamm, en gås och fem gåsungar. Man odlade råg, ärtor, blandkorn och havre. Två psalmböcker och en katekes bidrog till hushållets andliga spis. I den avlidnas garderob fanns två klänningar i svart kamlott respektive grön vadmal, två blågarntssärkar, fem tröjor och fem kjortlar – sistnämnda i grönt, svart och randigt tyg – samt sex livstycken, varav ett i kalmink och fyra i fyrtråd. Till detta kom ett halvdussin förkläden i lärft. För täckande av håret hade hon fyra mössor att tillgå – en med brokad, en grön och två blå – likaså fem kläden – i silke, lärft och bomull. ⁷		

Äktenskap 2(3)

MAKE/MAKA Catharina Andersdotter	Titel/sysselsättning m.m. Hustru	Kod, med bock för akt
Vigsel 10 mars 1775 ⁸	Vigselort Flo sn (Vg)	Kommentar Hon bara känd från trolovningstiden och framåt.
Övrigt Han soldat vid Livkompaniet, hon piga och redan boende hos honom i Ekeskogen. De tu föregavs vara 31 resp. 30 år gamla.		
Född 174(3) ⁹	Hemort Flo sn (Vg)	Kommentar Divergens mot vb:s uppgift ovan.
Fader Anders	Kod, med bock för akt	Moder Ingierd

Övrigt Aktuell fb har förekommit, men föräldrarna nämns i vb.			
Död 1795 ¹⁰	Hemort Karaby sn (Vg)		Begravning
Orsak/omständighet		Ålder	Kommentar Saknas i db för Tuns pastorat.
Övrigt Bouppteckning upprättad 7/1 1796. Hon efterlämnade tre omyndiga söner, men bouppteckningen nämner också en skuld till Kampes son Johannes Andersson (vistelseort ej angiven). Hemmets spannmålsförråd bestod av samma sorter som tidigare, men hade kompletterats med två tunnor korn. Djuren var färre än förr; det fanns bara en ko, fyra gamla får, två unggäss och en höna. Dock hade bokförrådet utökats lite grand, för det innefattade ett exemplar av Nya Testamentet, en Sions sånger, två psalmböcker, tre katekeser och tre andra små böcker. Bland skulderna nämndes ersättning om 24 sk till prästen för hans likpredikan, kanske en försäkran om att en älskad hustru skulle få ett gott avskedsord. Också till sonen Johannes Andersson (vistelseort ej angiven) fanns en skuld, på 2 Rd 24 sk.			
Ytterligare biografisk information			

Äktenskap 3(3)

MAKE/MAKA Catharina Svensdotter ¹¹		Titel/sysselsättning m.m. Hustru		Kod, med bock för akt
Vigsel 11 nov. 1796 ¹²	Vigselort Karaby sn (Vg)		Kommentar	
Övrigt Han änkeman och vice korpral, hon piga i Karaby.				
Född 17 dec. 1766 ¹³	Hemort Vänersnäs sn (Vg)		Kommentar Födelsedagen senare förvanskad till 7/12 o. 16/1.	
Fader Sven Arvidsson;		Kod, med bock för akt	Moder Britta Olofsdotter;	Kod, med bock för akt
åbo på Skuletorpet.			hustru.	
Övrigt Vid dopet 21/12 1766: ”Lars Arvid. i Oreberg, Arvid Gust. i Slumtorp, h. Elin Christoph. i Oreberg, Ingierd Larsd:r, Wråna”.				
Död 3 juni 1846 ¹⁴	Hemort Karaby sn (Vg)		Begravning 7/6	
Orsak/omständighet Ålderdom		Ålder ”80.4.18”	Kommentar Divergens mot ursprungligen angiven födelsedag.	
Övrigt Änka efter torparen Per Andersson och dotter till ”Sven Arvidsson” och ”Britta”. Bosatt vid Karaby Ödegård hos dottern Maria och hennes man Anders Johansson Öman, som var soldat nr 49 vid Livkompaniet av Västgöta-Dals regemente.				
Ytterligare biografisk information Vistades 1790 som piga i Kilja, Karaby socken, och födde där den 23 juli sonen Petter utom äktenskapet, ehuru väl hon enligt husförhörlängden ankom Karaby från Flo först 1791 och ärendet inte påträffats i Åse häradsrätts saköreslängder omkring 1790. Pojken omhändertogs av sin morfar, Sven Arvidsson, vilken efter Catharina Svensdotters mors död 1772 gift om sig och även han hamnat i Kilja (vid Gustavsgården). ¹⁵ Sven Arvidsson blev på nytt änkeman 1801 och medan han året därpå återvände till Vänersnäs flyttade dottern och barnbarnet till Tun. ¹⁶ Där gifte hon 4/1 1803 om sig med drängen Per Andersson från Gamlegård. Per föddes 6/1 1776 på denna plats, varest hans pappa var torpare till mitten av 1790-talet. Redan vid mantalsskrivningen 1794 antecknades att Per var svagsynt. Hans vistelseort vid sekelskiftet 17-/1800 är oviss men jämte Catharina återupptog han tillvaron som torpare i Gamlegård, vilken trots sitt ursprung som gammalt säteri brukades under herrgården Gammalstorp. Per Anderssons handikapp tilltog med tiden. Mantalslängden för 1804 nämner en attest om hans synfel och 1806 hade dövhet tillkommit. Året därpå beskrevs han till och med som ”döf och dumb”, samtidigt som styvsonen Petter sades vara ”liten och klen”. ¹⁷ Under tiden i Gamlegården föddes de två första av makarnas egna barn: Maria Persdotter, född 13/5 1803, och Anders Persson, född 10/6 1805. Ett tredje barn, Johanna Persdotter, föddes 15/2 1811, efter att familjen (antagligen omkring 1809) flyttat till Nygården i Tun (dock saknas hon i Tuns fb). I Nygården bodde också dottern Britta, åtminstone till 1812. Detta år och nästföljande år brukade Petter – nu kallad				

Nilsson – den 1/4 mantal stora gården, som ägdes av en änkefru Kylberg; sedan hade föräldrarna hjälp av en dräng.¹⁸

Anno 1818 hade man flyttat på nytt, denna gång till torpet Såten under Såtenäs säteri. Petter kom tillbaka efter några års bortavaro i artilleriets tjänst. Under namnet Nyman och tillsammans med en barnrik familj brukade han längre fram 1/8 mtl Nyhagen i Ås socken.¹⁹ Per Andersson dog för sin del i Såten 16 juli 1827. Torpet hade då en ko, en fjolårskälv, tre gamla får, två lamm, en gris och en höna.²⁰

Catharina Svensdotter blev fattighjon 1833, men det hindrade henne från att, jämte 29 andra kvinnor, ställa upp som frivillig sköterska om koleran skulle nå pastoratet. Tuns sockenstämma utlovade ett arvode på 16 sk bco för varje helt dygns tjänstgöring. Hon flyttade 1839 till dottern och svärsonen i Karaby Ödegården och dog där enligt ovanstående.²¹

Frånfälle

Död 29 maj 1801 ²²	Hemort Karaby sn (Vg)	Begravning 7/6, vilket gör angiven dödsdag i gmr (21/5)	↓
Orsak/omständighet Hetsig feber	Ålder ”57 år”	Kommentar orimlig.	
Övrigt Gift soldat vid Kilja Lunnagården, Karaby. Bouppteckning upprättad 9/6 1801. Anders Kampe efterlämnade sex barn – två myndiga söner, två omyndiga dito och två döttrar. Till egendomen hörde en stuga på ofri grund med två små kamrar och farstu, värderad till 9 Rd. Dessutom fanns ett ”litte hänge skyl wid ladugården” (1 Rd). Den avlidnes klädförråd bestod bland annat av två vita ”oljeformsjackor” med byxor, två blå syrtyter, en grå kapprock och två pälsar. Vid utgång kunde han även välja mellan tre hattar och en luden mössa. Om nätterna värmdes han sig i en röd mössa. Mycket var sig likt sedan förra bouppteckningen; bland djuren hade 15 gröna [!] gåsungar tillkommit. I begravningskostnadsposten står inget om likpredikan (jfr hustru nr 2), däremot krut; en avliden soldat hedrades lämpligen med salut. Vid sammanräkning visade sig tillgångarna vara värda 90 Rd 19 sk, medan summan av gäld och skuld uppgick till 19 Rd 24 sk 4 rst. Ersatt med soldaten Anders Andersson Kampe våren 1802 (ej släkt).			

Barn (pil för forts. i tredje led, annars fyrkant – figuren fylld när egen personakt upprättats)

Signum	Namn	Födelse	Frånfälle	Forts./akt
a	{1} Stina Andersdotter	1771, Flo sn (Vg)	öde ej säkerställt	? Se nedan
B	{1} Johannes Andersson (Sten?)	25 maj 1772, Flo sn (Vg)	(?) 2 juli 1827, Harestad	(?) ► 64
C	{2} Andreas Andersson	1 april 1776, Flo sn (Vg)	före 1830-talet	▷
D	{2} Jonas Andersson	16 april 1778, Flo sn (Vg)	fortsatt öde okänt	? Se nedan
E	{2} Erik Andersson Flat	10 jan. 1781, Flo sn (Vg)	före 1813	▷
F	{3} Anders [Andersson]	5 aug. 1797, Karaby sn	6 nov. 1800, Karaby (Vg)	□ Se nedan
g	{3} Britta Andersdotter	9 maj 1799, Karaby sn	26 dec. 1846, Vänersnäs	□ Se nedan

Kommentar/övrigt

Referenser i resp. personakt, därest upprättad. Enligt Flo fb skulle Anders Kampe också varit utomäktenskaplig far till en pojke Magnus, som föddes och dog i oktober 1787, men det dementerades vid påföljande ting. Tredje hustrun hade barn både före och efter äktenskapet med Kampe. Se vidare under Ytterligare biografisk information. I stället för personakter:

a) *Stina*. Flyttade 1785 till Åsen [i Ås sn] med ovisst öde, även om hon 1801 sades vara levande i faderns bouppteckning.²³ En piga med hennes namn men ej angiven ålder flyttade 1794 från Ås socken till Torsby pastorat i Bohuslän. Hennes senaste husbonde hade varit Anders Olofsson, tydligen hemmahörande i Lanna Storegård, Ås. Denna pigas nya adress uppgavs inte men omkring 1800 tjänstgjorde en 29-årig hustru Stina Andersdotter som piga hos bokhållaren Jonas Westbeck på salteriet Stenen i Lycke socken (och Torsby pastorat). Hon anhöll då om att få ta emot nattvarden i Marstrand.²⁴

Sistnämnda Stina Andersdotter födde 23 juni 1806 en dotter Johanna Christina utom äktenskapet. Hon bodde fortfarande hos Westbeck – nu titulerad fänrik och bokhållare – men i Kungshamn, Lycke. Vid något tillfälle hade hon gift sig och maken, torparen Anders Nilsson i västgötska Flo, lade fram en skilsmäsoansökan inför Inlands Södra häradsrätt sommaren ..., men eftersom det skedde genom ombud sköts målet upp tills käranden infann sig personligen. När så skedde ogillades Anders Nilssons yrkande eftersom han var så sent ute, detta trots att svaranden själv var villig att skilja sig efter flera års separation från den äkta mannen och förlorad tillgivenhet för honom. Om pappan till hennes barn sade Stina Andersdotter bara att han var en ogift båtkarl vid namn Jonsson, eljest okänd. När hustru Stina

1810 medgav förnyat umgänge med den mystiske Jonsson gick domstolen till slut makarna till mötes och efter hänvändelse till Göteborgs domkapitel fick de skilsmässobrev utfärdat. Mannen hade alltså anknytning till Flo men det framgår inte om hans otrogna hustru också kom därifrån. Enligt en notis i Flo födelsebok, för ett barn som Anders Nilsson fick med sin tillkommande andra maka, står att det första äktenskapet hade ingåtts i Bohuslän.²⁵

Den fränskilda "änkan" Stina Andersdotter stämmer åldersmässigt väl i på Anders Kampes dotter, för födelseåret 1772 i Lyckes husförhörslängder ligger inom felmarginalen. Omkring 1812 flyttade hon, dottern och deras mångåriga husbonde alla "norrut", till Kville socken. Där tjänstgjorde Westbeck som dykerikommissarie och där gifte han sig med en ny kvinna. Johanna Christina blev dock kvar i hans hushåll på Taskan under Berga och att denne dykerikommissarie – snarare än en sjöman Jonsson – var hennes riktiga pappa bevisas av ett underlag till 1817 års mantalsskrivning, där Westbeck själv kallar Johanna Christina sin dotter.²⁶

Johanna Christina använde för övrigt namnet Westbeck när hon hade bildat egen familj. Hennes mor gifte om sig med Christian Jonsson i Röd, Kville, men fick inga fler barn. Efter Stina Andersdotters i Röd frånfalle 23 december 1850 konstaterade boutredarna (som kallade henne Christina) att de saknade uppgifter om sidoarvingar till den avlidna, bara "en bror på Hisingen, som säges vara död och lemnat barn efter sig" hade man hört talas om.²⁷ Den ende i Anders Kampes familj som skulle kunna motsvara brodern på Hisingen är sonen Jonas (D) härnäst, men det är alltså osäkert om den nyss beskrivna Stina, som hamnade i Kville, verkligen hör till Kampes barnaskara.

D) *Jonas*. Vittnen till dopet 20/4 1778: "Soldat Jonas Kammelin, Trädgårdsmästare Nils Andersson på Främmostad, Karin Andersdotter i Gålstad, Maria Svensdotter på Magnusbärg".²⁸

Beskriven som bräcklig i mantalslängderna 1799–1801 och sjuklig i Karaby husförhörslängd 1790–1809. De sista uppgifterna om honom i föräldrahemmet är att han "kunna intet, [och] skola till scholan", samt att han 1801 flyttade till Kungälv. I Kungälvstrakten skulle han kunna vara identisk med den sjuklige "bror Jonas", som enligt mantalslängderna 1802 och 1803 var inneboende hos soldaten Johannes Sten vid Ellstorp i Ytterby socken. I sistnämnda längden uppgavs åldern till 24 år (vilket ger födelseåret 1778).²⁹ Inga kända spår finns i Kungälv's pastorats kyrkobokföring och säkra uppgifter om hans fortsatta liv saknas. Jämför dock sista stycket om Stina Andersdotter här ovan.

F) *Anders*. Vittnen till dopet 6/8 1797: "Lars Olsson i Lundeg., Nils Olofsson Ibm, Pig:r Ingeborg och Ingrid Pehrsdöttrar i Gunnar Mg [Månsgården]". Död i koppor och begravnen 9/11 1800.³⁰

g) *Britta*. Vittnen till dopet 10/5 1799: "Lars Olsson, D:n Nils Olofsson, Hustru Lisa Marcusd:r och Pig. Ingrid Olofs:r i Gunnar Månsgr.". ³¹ Födelsedagen, den 9/5, förvanskades senare till den 2/5 och kort därefter till den 2/4.³²

Britta Andersdotter första pigtjänst, efter uppväxtåren hos mor och styvfar i Nygården, tycks ha varit i Värregården, Friels socken. Hon lämnade Tuns pastorat 1815 för att flytta till Tådene socken, där hon först hamnade i Ekeberg. Redan samma år överfördes hon dock till Siggården ibidem. Året efteråt tog Britta en tjänst i Karlanna Lars Persgården, Särestads socken, som 1817 byttes mot en annan i samma by. Hon återvände 1818 till Tuns pastorat och Karaby socken med attest om att hon försvarligt läste innantill i bok och att hon på samma sätt kunde återge dr Luthers katekes. Däremot var hennes utantillkunskap om dr Swebilii förklaringar klen och hennes förståelse av salighetsläran enfaldig. Annars hade hon närvarat vid katekesförhören, ordentligen gått till nattvarden och gjort sig känd för ärlig vandel. Eftersom hon haft smittkoppor behövde hon inte vaccinera sig. När den ettåriga pigtjänsten i Karaby Stommen avslutats flyttade Britta tillbaka till Särestad och kyrkoherde Johan Thun fann för gott att återanvända den gamla attesten, utan ändrat omdöme.³³

Andra vändan i Särestad varade i ett år och tillbringades i Noleby Ödegård. Sedan for Britta Andersdotter tillbaka till Tuns pastorat med en ny attest, lik den förra. Läsförmågan innan och utan klassades denna gång, i oktober 1820, som någorlunda och det allmänna levernet ansågs fortfarande ärligt; nådemedlen hade pigan nyttjat obehindrat. Kortvariga tjänster fortsatte att avlösa varandra; först kom ett år i Gunnar Månsgården, Karaby.³⁴ Därefter fick hon åta sig gårds- och hushållssysslor hos kyrkoherde Thun själv, men han var inte nöjd för i husförhörslängden skrev han att Britta var "oduglig". Britta fick en ny chans i Skräddaregården, Karaby, på behörigt avstånd från Prästgården – vilket inte räddade henne från ett andra nedsättande omdöme i kyrkobokföringen: "okynni, elak & fräck". Fast när Johan Thun 1823 utfärdade en attest för vidare flytt till Håle socken (annex i Särestads pastorat) nämnde

han bara Brittass hjälpliga kristendoms-kunskap, det obehindrade bruket av nådemedlen, äktenskapsledigheten, smittkopporna och hennes senaste husbondes erläggande av skatt.³⁵

I Håle kom Britta Andersdotter att bo till 1828, men på lite olika platser: först i Stommen, sedan som hjälpreda åt olika personer i Råglanna och sist i Anders Olofs- eller Håkans Larsgård.³⁶ Nästa flyttlass gick till Tengene socken, där hon bodde hos en torpare och hans hustru.³⁷ I Tengene sades att hon ”med försvarliga kunskaper förenat en oklandrad vandel och Nådemedlens vördsamma bruk”. Med detta utlåtande återvände 1830 hon till Särestad för att bli piga hos en bonde i Karlanna Lars Kämpesgården. Året därpå flyttade hon över till en annan bonde darsammastädes och 1832 till Lilla Karlanna. Kappsäckstillvaron fortsatte 1833 med flytt till moderns hembygd, Vänersnäs socken, varefter hon först kom att tjänstgöra på två större gårdar, Stommen respektive Storegården. Sedan följde en årslång vistelse i Tun, dit hon anlände i november 1837. Trots att Britta nu kommit en god bit in i medelåldern och att hon vid denna tid ansågs välfrejdad (förvisso ett standardomdöme om de flesta) hade hon inte stadgat sig med ett permanent boende. I Tun fick hon i alla fall bo hos släktingar – halvbrodern och torparen Anders Persson i Stammekil under säteriet Såtenäs, dennes hustru och två små barn.³⁸

När Britta Andersdotter andra gången flyttade till Vänersnäs, 1838, var det för att stanna. Till att börja med hade hon en tjänst hos en småjordbrukare i Ravelsgården, men sedan blev hon inhyrd i ett annat halvsyskons familj; hos Johanna Persdotter, hennes make och barn – torparfolk i Kohagen under Stommen. Britta var nu bräcklig och räknades som fattighjon. Tydligen fick hon ett eget viste 1841 eftersom hon då ströks från hushållet och antecknades på en ny rad i husförhörlängden, dock på samma sida som förut. De två sista åren av sitt liv tillerkände Vänersnäs sockenstämma den ”sjukliga pigan Britta i Kohagen” ett årligt understöd om 1 Rd 16 sk bco. Hon dog av slag, datum ut supra, och begravdes på nyårsdagen 1847.³⁹

Ytterligare biografisk information

Vid pass 20 års ålder, medan han fortfarande bodde hos fadern på ett hälftenbruk i Garpegården, Flo, blev Anders Hallgren (senare Kampe) ställd inför tinget tillsammans med en annan yngling. Kaptenen Gustaf Fredrik Gyllenberg krävde ersättning för en eksvill, som han menade att de två drängarna hade skadat på hans boställe Dillingen. Enighet rådde om att Anders Hallgren och hans medåtalade en septemberdag varit framme på kaptenens gård för att gå vidare och laga en bro, men mot kaptenens påstående att de huggit sönder svillen för att bygga riggar anförde drängarna att deras enda ärende varit att fråga om fler skulle i väg till bron. Gyllenberg bad om hörande av två andra drängar men svarandesidan fick den enes vittnesmål underkänt eftersom han, på grund av sin ungdom, saknade erforderlig kristendoms-kunskap och inte fick gå till nattvarden. Andra vittnet, Anders Andersson i Alekärr, sa att han i och för sig sett hur Anders Hallgren hade satt sig på svillen och hackat på den med sin yxa, fast så lätt att vittnet knappt trodde ekstocken fått märken därav. Föga hjälpt av dessa vittnen anmodades kaptenen att skaffa bättre underlag för sin anklagelse, om han ville driva fallet vidare. Det ville han, men när saken skulle prövas vid påföljande ting uteblev såväl käre- som svarandesidan, vilket renderade båda parter böter. För häradsrätten var sedan detta mål ur världen.⁴⁰

Härnäst drogs Anders Jönsson i Garpegården inför rätta 3 november 1766 och det bör vara samma dräng som ovan även om Jöns Hallgrens son Anders, som fanns med i Garpegården i 1766 års mantalslängd, hade ersatts av en dräng Per när 1767 års mantalsskrivning ägde rum. Käre- var kronoskogs-vaktaren Hans Skagerholm, som tilltalade en mängd personer för olaga uttag från kronoparken Hunneberg, i Anders Jönssons fall ”tvenne trä[en/er/nn?] til ett lass”. Drängen från Garpegården nekade till att ”af roten huggit eller fält” sagda träd och förklarade att han i stället varit med om en legal utsyning av virke till ett trumslagarboställe och att han i samband därmed kört lass åt en namngiven åbo. På detta vis fick han målet uppskjutet till nästa ting, fast när vintertinget 1767 timade fann han för gott att erkänna brottet. Efter sammanräkning av böter, skadeersättning och rättegångskostnad blev han skyldig att betala igen 14 Rd.⁴¹

Sommaren 1767 blev Anders Jönsson (Hallgren) rekryt vid Livkompaniet av Västgöta-Dals regemente. Redan den 16 september, vid generalmönstringen i Vänersborg, blev den 69 ¼ tum (ca 175 cm) länge rekryten formellt godkänd som soldat nr 11 och han fick bära namnet Kampe efter roten, Stora Kampetorp i Flo socken. Dock fick han och några andra soldater från trakten att bo en avsides stom som hette Ekeskogen. Jämte sina kompanikamrater Fiskare och Kaman tilltalades han i maj 1769 av en viss Nils Persson för vållad skada i ett slagsmål, som ägt rum i käre-ns hus. Soldaterna kontrade med att Nils

Persson var förrymd från Bohusläns dragonregemente och allestädes vanryktad. Åse häradsrätt krävde därför av kändanden att han före kl. 9 nästa dag skulle lägga fram ett giltigt avskedsbrev, något han misslyckades med, varför processen rann ut i sanden.⁴²

Ett nytt mål om virkestöld i kronoparken seglade upp i maj 1778, då kronoskogvaktaren Erik Frössberg instämt en civilist, Anders Kampe och tre andra soldater till tinget. Förstnämnde skulle olovligen försett sig med ett lass ved, Kampe med fyra dito och de andra med sammanlagt 1 ¼ lass ved och en timmerstock. Soldaterna hade dock laga förfall eftersom de bevistade ett kompanimöte. Frössberg fick ärendet uppskjutet till hösttinget men misslyckades ånyo att lagföra Kampe eftersom denne blivit kommenderad till Carlstens fästning. När Kampe också i en tredje vända befanns bortkommenderad fick det vara nog med uppskov från rättens sida. Om Frössberg fortfarande ville kräva Kampe på ersättning för skogshygget anmodades han att börja om med att själv kalla soldaten till en ny rättegång.⁴³

Av Flo födelsebok från 1787 får man intrycket att Anders Kampe hade brutit mot det sjätte budet eftersom pigan Ingrid Olofsdotter i Russhed först utpekade honom som far till sonen Magnus, vilken hon fött utom äktenskapet den 14 oktober. Gossen avled inom kort av en okänd barnsjukdom men mot Kampe kvarstod misstanken om att ha förövat enkelt hor, då han nu var för andra gången gift. Därför ställdes han och Ingrid till svars av kronolänsmannen Ulrik Frössberg vid påföljande varting. Kampe förnekade faderskapet "aldeles" och fick medhåll av Ingrid, som sa att hennes första utsaga var ogrundad. Hennes enda lägersman skulle i stället varit den avskedade soldaten Nils Friskopp, som rymt från trakten. På denna grund befriades Kampe från ansvar för hennes lägersmål.⁴⁴

Sommaren 1788 kommenderades Anders Kampe, som blivit vice korpral, och hans regemente till Karlskrona för vidare transport till Finska viken. Soldaterna fördelades på olika skepp, så att inte hela förband skulle riskeras med förlisningen av ett enda fartyg. Kampe embarkerade jämte 13 andra ur Livkompaniets manskap på det 70 kanoner starka linjeskeppet Prins Gustaf, där de hade sällskap av andra västgötska och dalsländska soldater och hundratals båtsmän – bohuslänningar, blekingar, rospiggare och många andra. De stod alla under befäl av skeppschefen Hans Fredrik Wachtmeister, som seglade i en eskader med kurs mot Sankt Petersburg. Eskadern hejdades av en jämnstark ryska flotta vid ön Hogland den 17 juli, varvid ett sjöslag inleddes omkring kl. halv fem på eftermiddagen. I den avtagande vinden tappade skeppen styrfart samtidigt som krutröken lade sig så tät att det var svårt att få överblick. Genom skador på riggen blev Prins Gustaf extra svårmanövrerad och vid åttatiden isolerades skeppet från den svenska linjeformationen. Det ansattes av bombardemang från fyra ryska skepp och när ammunitionen tagit slut och hälften av manskapet försatts ur stridbart skick tvingades Wachtmeister stryka flagg. Alla ombordvarande fördes till den ryska flottbasen Kronstadt och därifrån vidare till förvisningsorter runt om i Katarina den storas imperium.⁴⁵

Var Anders Kampe tillbringade sin krigsfångenskap är obekant men i och med freden i Värälä 14 augusti 1790 blev han fri att återvända hem. Han och cirka 40 andra från Västgöta-Dals regemente gick 21 maj 1791 ombord på galeasen Christina Elisabeth för överfart från Helsingfors till Stockholm, alla försedda med 30 dagars sjöprovision. Med på resan fanns kamraterna Astrell och Kamelin från Flo, vilka också hade tillhört Prins Gustafs besättning. I Flo hade rotarna dock tillsatt nya soldater, i stället för de tillfångatagna, varför Kampe förflyttades till nr 48 och Kilja Lunnagården i Karaby socken. Han flyttade dit med hustru och två barn 1791 – under bibehållet namn; nykomlingen vid Stora Kampetorp, en Nils Kampe, fick byta namn till Jubel.⁴⁶ Han upprätthöll soldattjänsten i Karaby i närmare tio år, fram till sin död i maj 1801.

Att göra

Efterforska om det finns ättlingar till den hypotetiska dottern Stina Andersdotter i Kville eller den konstaterade sonen Erik Flat, som har autosomala DNA-matchningar med ättlingar till den förmodade sonen Johannes Sten (oavsett finns bland de sistnämnda Y-DNA som pekar hän mot Åsebygden). Undersök om det finns mer uppgifter att hämta om Anders Kampes ryska fångenskap och om han deltog i fler rättsprocesser.

Noter

0. Vid opaginerad källa anges eventuellt bildnr på www.arkivdigital.se (AD) eller <https://riksarkivet.se> (RA).
1. Familj, yrke, födelseår och ursprungsort framgår t.ex. av Karaby AI:2, s. 18. Se personakt nr 64 för närmare indicier om att Anders Kampe själv är en förfader inom projekt A.H.
2. Flo AI:1, s. 104. Åse FIIa:5, s. 200, som nämner skuld till "sin fader Jöns Hallgren". Om denne, se: Gmr 569, »1744« (AD:16); 570, »1767« s. 36. Likaså: Mtl Skarab 93, s. 1144. Åse AIIa:21, »14/2 1772« (AD:1830).
3. Känd från sonens födelsenotis, likaså postumt i db och bou. Sistnämnda källor ger länkar bakåt. Se nedan.
4. Mtl Skarab 88, s. 1459, 1448; 89, s. 733, 718.
5. Flo F:1, s. 38, som ger hemort, ålder och föräldrarnas förnamn. Åse AIIa:34, »27/5 1769, § 97« (AD:1330); FIIa:5, s. 131–134.
6. Flo F:1, s. 38.
7. Åse FIIa:5, s. 197–200.
8. Flo E:1, s. 8. Mtl Skarab 95, s. 1070.
9. Flo AI:1, s. 104; E:1, s. 8. Karaby AI:2, s. 18.
10. Karaby AI:2, s. 18. Åse FIIa:9, s. 5–7.
11. Familj, födelseår och ursprungsort framgår bl.a. av Karaby AI:2, s. 18.
12. Tun B:1, »vigda 1796« (AD:214).
13. Vänersnäs C:1, s. 38. Tun AI:4, p. 57, 61; AI:7, p. 66.
14. Tun C:2, s. 349. Karaby AI:7, p. 60.
15. Tun C:1, s. 240. Karaby AI:2, s. 20. Åse FIIa:4, s. 465.
16. Åse FIIa:10, s. 233. Tun B:1, »Utflyttade 1802« (AD:83). Karaby AI:2, s. 18, 20.
17. Tun B:1, »vigda 1802–1803« (AD:22–223); C:1, s. 159. Mtl Skarab 96, s. 1084, med påföljande vol., i sht: 100, s. 1142; 115, s. 1694; 117, s. 1763; 124, s. 1951; 125, s. 2001; 127, s. 2766–2767; 128, s. 2732–2733.
18. Tun C:1, s. 333, 351; AI:4, p. 57. Mtl Skarab 129, s. 2538–2539; 130, s. 2712–2713, med påföljande vol., i sht: 133, s. 2522; 135, s. 5642–5643; 136, s. 5702–5703; 143, p. 1493 – obs. att mannen från 1814 kallas Petter Andersson.
19. Mtl Skarab 145, s. 2502–2503. Tun AI:4, p. 61; AI:5, s. 96. Ås AI:9, s. 22.
20. Tun C:2, s. 250. Åse och Viste FII:5, s. 661–662.
21. Tun AI:7, p. 66; AI:8, p. 115; KI:3, s. 283–286. Karaby AI:7, p. 60.
22. Tun C:1, s. 714; Karaby AI:2, s. 18; Åse FIIa:10, s. 189–191; Gmr 574, »1802« s. 25–26.
23. Flo AI:1, s. 104. Åse FIIa:10, s. 189.
24. Flo B:1, s. 57. Torsby B:1, »Inflyttade 1794« (AD:9); HII:3, »Hernblom, Flo 22/9 1794« (AD:1860). Mtl Skarab 115, s. 1679. Lycke AI:1, »1800« s. 34.
25. Lycke C:2, s. 116; AI:2, s. 83. ISH AIIa:56, »7/6 1809, § 124« (AD:6360), »15/11 1809, § 8« (AD:6680–6690), »27/11 1810, § 95« (AD:9980–9990, -10160). Gbg Domkap AIIa:43, »30/1–5/2, § 12« (RA:34). Flo C:1, s. 340.
26. Lycke AI:1, »1812–1813« s. 20. GbgBo Landsk EIIIB:17, »Mantalsuppg. för Norrviken 1817, nr 52« (AD:246).
27. Kville FII:13, s. 25.
28. Flo C:1, s. 63.
29. Mtl Skarab 120, s. 1285; 121, s. 1351; 122, s. 3677. Karaby AI:2, s. 18. Mtl GbgBo 92, p. 229; 93, p. 114.
30. Tun C:1, s. 286, 710.
31. Tun C:1, s. 299. Karaby AI:2, s. 18.
32. Särestad HII:1, »Hasselrot, Särestad 30/9 1818« (AD:5110). Tun HII:1, »Walberg, Särestad 25/10 1820« (RA:168).
33. Friel AI:1, s. 68; AI:2, s. 74. Tådene AI:1, s. 327; AI:2, s. 42, 51; AI:1, s. 271. Särestad B:1, s. 235; AI:2, p. 48, 49; B:1, s. 252; HII:1, »Hasselrot, Särestad 30/9 1818« (AD:5110). Karaby AI:3, s. 58. Tun B:1, »Utflyttade 1819« (AD:131).
34. Särestad B:1, s. 257; AI:3, s. 63; B:1, s. 264. Tun HII:1, »Walberg, Särestad 25/10 1820« (RA:168). Karaby AI:4, s. 9.
35. Tun AI:5, s. 44–45. Karaby AI:4, s. 45. Håle HII:1, »Thun, Tun 7/10 1823« (RA:43).
36. Tun B:1, »Utflyttade 1823« (AD:136). Särestad B:1, s. 283. Håle AI:4, s. 43, 19, 18, 19, 67; AI:5, s. 59.
37. Särestad B:1, s. 316. Tengene AI:3, s. 49.
38. Särestad HII:1, »Falk, Tengene 25/11 1830« (AD:4360); B:1, s. 333; AI:4, s. 76, 75, 70; B:1, s. 348. Vänersnäs B:2, s. 26; AI:1, s. 43, 30; B:2, s. 39. Tun B:1, »Inflyttade 1837« (AD:153); AI:8, p. 101.
39. Tun B:1, »Utflyttade 1838« (AD:155). Vänersnäs B:2, s. 42; AI:2, s. 81, 68; KI:1, s. 121, 130; C:2, s. 465.
40. Åse AIIa:29, »23/10 1764, § 10« (AD:2920–2930); AIIa:30, »19/2 1765, § 69« (AD:840). Mtl Skarab 84, s. 476.
41. Åse AIIa:31, »3/11 1766, § 66« (AD:2570–2580); AIIa:32, »21/2 1767, § 56« (AD:560, -640). Mtl Skarab 86, s. 980; 87, s. 919.
42. Gmr 570, »1767«, s. 36–37. Flo AI:1, s. 104–105. Åse AIIa:34, »29–30/5 1769, § 107, 140« (AD:1450, -1590–1600).
43. Åse AIIa:40, »19/5 1778, § 15« (AD:2190), »22/10 1778, § 21« (AD:2740); AIIa:41, »20/2 1779, § 30« (AD:380).
44. Flo C:1, s. 147; F:1, s. 100. Åse AIIa:50, »5/2 1788, § 1« (AD:40).
45. Flottans exp AI:14, »Prins Gustaf, s. 90–91« (RA:53). Gmr 572 (»Ekenäs 27/1 1789«). Uppgifter om sjöslaget främst från Ericson Wolke & Hårdstedt, s. 223–225.
46. Rullor 1724-. FI:339, »Embarkeringsrulla« (RA:66). Gmr 572, »Strömfors bruk 12/10 1789« (AD:309); 573, »1793« (AD:215, -211). Tun B:1, »Inflyttade 1791« (AD:59).

Källor och litteratur

- Ericson Wolke, Lars & Hårdstedt, Martin. *Svenska sjöslag*. Stockholm: Medströms bokförlag, 2009.
- Flo kyrkoarkiv (SE/GLA/13116). AI:1 (hfl 1781–1795); C:1 (fb 1771–1816); E:1 (vb 1771–1816); F:1 (db 1771–1816).
- [Flottans exp =] Flottans arkiv; Amiralitetskollegiet, rullor; Sjöexpeditioner, skeppsmönsterrullor (SE/KrA/0500–0503/0503/035. AI:14 (1788).

- Friels kyrkoarkiv (SE/GLA/13126). AI:1 (hfl 1808—1814); AI:2 (hfl 1814—1819).
- [GbgBo Landsk =] Göteborgs och Bohus läns länsstyrelse; Landskontorets arkiv (SE/GLA/12516). EIIb:17 (handl.t.mtl 1815—1817).
- [Gbg Domkap =] Göteborgs Domkapitels arkiv (SE/GLA/12486). AIA:43 (prot 1811—1812).
- Gillberg, Jacob. *Svenska och finska uniformer*. Riksarkivet (SE/KrA/0429/001).
- [Gmr =] Generalmönsterrullor (SE/KrA/0023/0). 569 (1744—1761); 570 (1767—1773); 572 (1789); 573 (1790—1798); 574 (1802—1807) [avser Västgöta-Dals regemente, företrädesvis Livkompaniet].
- [ISH =] Inlands Södra häradsrätts arkiv (SE/GLA/11073). AIA:56 (domb 1807—1810).
- Häle kyrkoarkiv (SE/GLA/13236). AI:4 (hfl 1818—1828); AI:5 (hfl 1827—1835); HII:1 (bil.t.fl).
- Karaby kyrkoarkiv (SE/GLA/13269). AI:2 (hfl 1790—1809); AI:3 (hfl 1815—1819); AI:7 (hfl 1838—1846).
- Kville häradsrätts arkiv (SE/GLA/11077). FII:13 (bou 1850—1852).
- Lycke kyrkoarkiv (SE/GLA/13345). AI:1 (hfl 1800, 1812—1813); AI:2 (hfl 1803—1808); C:2 (fb 1792—1820).
- [Mtl GbgBo =] Mantalslängder, Göteborgs och Bohus län (SE/RA/55203/55203:14). 92 (1802); 93 (1803).
- [Mtl Skarab =] Mantalslängder, Skaraborgs län (SE/RA/55203/55203:16). 84 (1764); 86 (1766); 87 (1767); 88 (1768); 89 (1769); 93 (1773); 95 (1775); 96 (1776); 100 (1780); 115 (1794); 117 (1796); 120 (1799); 121 (1800); 122 (1801); 124 (1803); 125 (1804); 127 (1806); 128 (1807); 129 (1808); 130 (1809); 133 (1812); 135 (1813:2); 136 (1814); 143 (1817:2).
- Rullor 1724- (SE/KrA/0450). FI:339 (Västgöta-Dals reg. 1788—1807).
- Särestads kyrkoarkiv (SE/GLA/13524). AI:2 (hfl 1811—1818); B:1 (fl 1758—1847); HII:1 (bil.t.fl 1790—1840).
- Tengene kyrkoarkiv (SE/GLA/13548). AI:3 (hfl 1822—1831).
- Tuns kyrkoarkiv (SE/GLA/13580). AI:4 (hfl 1815—1819); AI:7 (hfl 1831—1837); AI:8 (hfl 1838—1846); B:1 (vb 1757—1846, fl 1757—1846); C:1 (fb 1672—1825, db 1757—1825); C:2 (db 1825—1847); HII:1 (bil.t.fl 1817—1829); KI:3 (sstprot 1813—1843).
- Tådene kyrkoarkiv (SE/GLA/13586). AI:1 (fl 1740—1829); AI:2 (hfl 1813—1824).
- Vänersnäs kyrkoarkiv (SE/GLA/13633). AI:1 (hfl 1827—1837); AI:2 (hfl 1838—1851); B:2 (fl 1827—1855); C:1 (fb 1757—1821); C:2 (db 1816—1873); KI:1 (sstprot 1816—1856).
- Ås kyrkoarkiv (SE/GLA/13656). AI:9 (hfl 1848—1855).
- Åse häradsrätts arkiv (SE/GLA/11057). AIA:21 (domb 1751—1752); AIA:29 (1763—1764); AIA:30 (1765); AIA:31 (1766); AIA:32 (1767); AIA:34 (domb 1769); FIIa:4 (bou 1771—1774); AIA:40 (1777—1778); AIA:41 (1779); AIA:50 (1788); FIIa:5 (bou 1774—1779); FIIa:9 (bou 1796—1800); FIIa:10 (bou 1801—1805).
- Åse och Viste häradsrätts arkiv (SE/GLA/11058). FII:5 (bou 1826—1828).

Bilagor

- α) Bild av uniform m/1765 för soldat vid Västgöta-Dals regemente.
Källa: Gillberg, bild 36 (batch nr K0038369).

Bilaga α